

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

इतिहास विभाग

मोडी लिपी अभ्यासक्रम

“ज्ञानात आणखी भर टाकण्याची व शिवकालीन नवीन लिपी शिकण्याची सुवर्णसंधी”

कोर्सचे नाव : मोडी लिपी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

अनुक्रमणिका

अभ्यासक्रमाची रूपरेषा:	2
मोडी लिपी अभ्यासक्रमचे महत्त्व/उपयोजन	2
मोडी लिपी अभ्यासक्रम उद्दिष्टे:.....	2
अभ्यासक्रम कालखंड.....	3
प्रवेश पात्रता.....	3
प्रवेश क्षमता.....	3
वेळ.....	3
अभ्यासक्रम स्वरूप.....	3
लिपी प्रशिक्षक	3
माध्यम	3
परीक्षा	3
गुण	3
उत्तीर्णता मानक	3
श्रेणी	3
शुल्क	4
मोडी लिपी अभ्यासक्रम:.....	4
रोजगाराच्या संधी :	4

अभ्यासक्रमाची रूपरेषा:

महाराष्ट्राच्या इतिहासात मोडी लिपीचे महत्त्व मोठे आहे यात शंका नाही. महाराष्ट्राच्या राजकीय आणि सांस्कृतिक वाटचालीचा मोठा दस्तऐवज मोडी लिपीत संग्रहित असून महाराष्ट्र सरकारच्या पुरातत्त्व खात्यात आता असंख्य मोडी कागदपत्रे आहेत. मध्ययुगीन काळात मोडी ही व्यवहाराची लिपी असल्याने अनेक महत्त्वाची कागदपत्रे या लिपीत लिहिलेली आहेत. दुर्दैवाने आज मोडी लिपी वाचता येणाऱ्या व्यक्ती दुर्लभ झाल्या आहेत. त्यामुळे ही कागदपत्रे वाचून त्यांचा अन्वयार्थ लावणे अवघड बनले आहे. हे लक्षात घेऊन इतिहास विभागाने मोडी लिपी संवर्धनाच्या दृष्टीने मोडी लिपी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू करण्याचे ठरविले आहे. या अभ्यासक्रमाने अभ्यासकांसाठी संशोधनाचे मोठे दालन खुले होईलच, तसेच व्यवसायाच्या संधीही वाढतील.

मोडी लिपी अभ्यासक्रमचे महत्त्व/उपयोजन

- मोडी ही मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील सर्वात महत्त्वाची लिपी होती.
- छत्रपती शिवाजी महाराज आणि पेशव्यांची सर्व ऐतिहासिक कागदपत्रे मोडीमध्ये लिहिलेली आहेत.
- मोडी ही Short Hand सारखी आहे.
- यापूर्वी महाराष्ट्रात जमीन महसूल, न्यायव्यवस्था, न्याय, जमीनदान (दान-पत्र), धार्मिक बाबी, मालमत्तेच्या बाबी (उदा. भावांमधील प्रकरणे), जहागीर -वतन, लष्करी आदेश (फरमाणे) इत्यादींबाबतची कागदपत्रे मोडीमध्ये लिहिली जात होती. या मध्ययुगीन कागदपत्रांचे संशोधन मोडी लिपीचे योग्य ज्ञान असल्याशिवाय शक्य नाही.
- ही सर्व कागदपत्रे पुण्यातील पेशवाई दफ्तर, डेक्कन कॉलेज आणि भारत इतिहास संशोधन मंडळ यांसारख्या पुराभिलेखगारामध्ये ठेवली आहेत. पण मोडी वाचक आजकाल सहजासहजी मिळत नाहीत.
- मोडीची एक खासियत म्हणजे तुम्ही लिहिताना हात न उचलता शब्द एकत्र लिहू शकता.

मोडी लिपी अभ्यासक्रम उद्दिष्टे:

- एक नवीन लिपी आत्मसात करणे.
- मोडी लिपीचे अध्ययन करणे.
- मोडी लिपीच्या कागदपत्रांचा संशोधनासाठी वापर करणे.
- मोडी लिपीच्या आधारे मराठाकालीन इतिहास समजून घेणे.

अभ्यासक्रम कालखंड

- 30 तासिका (आठवड्यातील 3 दिवस-सोमवार ते शनिवार)

प्रवेश पात्रता

- इयत्ता 5 थी पासून पुढे

प्रवेश क्षमता

- 30

वेळ

- 3:30 ते 4:10

अभ्यासक्रम स्वरूप

- ऑनलाइन /ऑफलाईन

लिपी प्रशिक्षक

- डॉ. कामाजी डक/ विजय पांडे /डॉ. दिनेश कचकुरे

माध्यम

- मराठी

परीक्षा

- स्वरूप - लेखी व विश्लेषणात्मक

गुण

- 50

उत्तीर्णता मानक

- 40%

श्रेणी

○ विशेष प्राविण्यासह उत्तीर्ण	75% च्या वर गुण
○ प्रथम श्रेणी	60% च्या वर गुण
○ द्वितीय श्रेणी	50% च्या वर गुण
○ तृतीय श्रेणी	40% च्या वर गुण
○ अनुत्तीर्ण	39% च्या खाली गुण

शुल्क

- 500

मोडी लिपी अभ्यासक्रम:

प्रकरण	विषय	तासिका
प्रकरण 1	मोडी लिपीचा इतिहास, मुळाक्षरे, जोडाक्षरे	10
प्रकरण 2	मोडी लिपी लेखन- वाचन	4
प्रकरण 3	लपेटियुक्त लेखनपद्धती, शब्दसंक्षेप व्यवस्था	4
प्रकरण 4	पत्रलेखनातील मायने व व्याकरण	4
प्रकरण 5	विविध कालगणना, मुसलमानी कालगणना, संवत्सरे	4
प्रकरण 6	रेघी हिशोबाची समजूत, कित्ता गिरवण्याची रीत	4

रोजगाराच्या संधी/ फलश्रुती :

- 1) इतिहास संशोधन केंद्र
- 2) पुराभिलेख विभाग - मुंबई, पुणे, कोल्हापूर, औरंगाबाद, नागपूर, बिकानेर, भोपाळ, दिल्ली, परदेश
- 3) न्यायालय
- 4) सरकारी अभिलेखागार
- 5) वैयक्तिक

विजय पांडे

इतिहास विभाग

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

9422723277

डॉ. दिनेश कचकुरे

इतिहास विभाग

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

9595274042